

Ratkaisupäivä
19.06.2025Lähetyspäivä
25.06.2025

Dnro 2805/03.04.04.02.08/2024

Asia Rikosvahinkoasia

Valittaja Jan Juhan Olavi Koskenmäki

Viranomainen Valtiokonttori

Päätös, josta valitetaan

Valtiokonttori, 28.10.2024, 210504076 (Liite)

Muutoksenhaku vakuutusoihteuteen

Koskenmäki on hakenut muutosta liitteenä olevaan Valtiokonttorin päätökseen ja vaatinut oikaisemaan Valtionkonttorin tekemän virheellisen korvauspäätöksen kaikilta kohdilta.

Koskenmäki on todennut, että hänen tekemiensä rikosilmoitusten perusteella on selkeästi havaittavissa, että kyseessä ovat rikokset. Näyttö ja epäily on rikosilmoituksissa esitetty, ja niiden lopullinen selvittäminen on esitutkintaviranomaisen vastuulla. Koskenmäen mukaan Valtionkonttorin vastaus ja esitettyjen rikoksien olemassaolon kiistäminen viittaa jollakin tavalla siihen, että he esittävät hänen lavastavan näitä rikoksia. Samankaltainen olo on tullut myös joskus poliisin kanssa asioidessa. Mitään sellaista ei ole kuitenkaan suoranaisesti esitetty, vain vihjattu epäsuorasti sanomalla esimerkiksi ”Asiassa ei ole näytetty, että olisit joutunut minkään rikoksen uhriksi.” Tämänkaltaisen vihjaus ja väite, että hän olisi tehnyt rikosilmoituksia asiattomasti, aiheetta ja ilman perusteita, täyttää varmastikin jo kunnianloukkauksen kriteerit ja joka tapauksessa osoittaa jonkinasteista väheksyntää, halveksuntaa ja välinpitämättömyyttä rikoksen uhria kohtaan, niin poliisin kuin Valtionkonttorin taholta. Tämä väheksyntä ja halveksunta kohdistuu rikoksen uhria kohtaan, joka on voimiensa äärirajoilla taistellut oikeuksiensa puolesta vuosikaudet. Siksi se tuntuu suoranaiselta loukkaukselta.

Toinen peruste, jota Valtionkonttori käyttää hylkäysperusteenaan on, että ”Näyttö rikoksista on jäänyt epäselväksi, eikä rikosten tapahtumista ole esitetty luotettavaa ja riittävää näyttöä.” Koskenmäki on todennut, että rikosprosessihan menee Suomen lainsäädännössä siten, että rikoksen uhri tekee rikosilmoituksen, jonka perusteella poliisi tekee esitutkinnan eli selvittää tapahtumat ja hankkii tarvittavan näytön niille. Esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja, jolla on suurin vastuu asiassa. Sen jälkeen esitutkinta siirretään syyttäjälle, ja syyttäjä vie asian eteenpäin tuomioistuimeen. Tässä prosessissa rikoksen uhrin tehtävä on siis kertoa poliisille, minkä tapahtuman (rikoksen) uhriksi hän on joutunut, jonka jälkeen poliisin velvollisuus on esitutkinnallisilla keinoin selvittää asia ja viedä sitä prosessissa eteenpäin. Koskenmäen mukaan poliisi ei kuitenkaan ole suorittanut esitutkintaa sille ilmoitetuista rikoksista huolimatta. Poliisi ei siis ole selvittänyt rikosten tapahtumia ja tutkinut niitä. Poliisi on toiminut näin järjestelmällisesti ja systemaattisesti lähes jokaisessa tapauksessa. Tämä esitutkinnan suorittamisen laiminlyönti ei voi olla rikoksen uhrin syy, eikä siitä sen vuoksi voi rangaista uhria hylkäämällä hänen rikoskorvausvahinkohakemuksensa. Esitutkintalaki määrää, että esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä. Koskenmäen ilmoittamien tapauksien esitutkinnat ovat seisseet poliisissa joskus vuosikausia. Tämä luonnollisesti vaikuttaa tapauksien selvitysmahdollisuuksiin. Useissa hänen ilmoittamissaan tapauksissa vaikuttaa todennäköiseltä, että tekijöinä on samoja henkilöitä ja kyse on vainoamisrikoksesta. Siitä syystä näiden keskeytettyjen tapauksien tutkiminen pitäisi aloittaa uudestaan ja ne pitäisi yhdistää samaan vainoamisrikokseen.

Koskenmäki on todennut, että huomioitavaa tässä rikosvyyhdissä on se seikka, että vaikka osa rikoksista onkin muodoltaan lieviä yksittäin käsiteltynä, muodostavat ne kokonaisuutena kuitenkin suuremman ja vakavamman rikoksen, esimerkiksi vainoamisrikoksen. Rikosten sarjamaisuus ja jatkuva toisto kertoo, että tekijät ovat todennäköisesti samoja useissa tapauksissa. Rikokset myös tuntuvat pahenevan, koska niihin ei puututa. Esimerkkinä ensin sabotoitiin moottoripyörää, sitten varastettiin akku ja lopuksi koko moottoripyörä. Rikoksen tekijät tunkeutuvat asuttuihin asuntoihin ja lukittuina olleisiin kellaritiloihin, joissa he tekevät sabotaasia ja toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vaaraa hengelle ja terveydelle. Kyseessä on ei-toivottu tarkoituksellinen ja toistuva häirintä. Koskenmäki on todennut joutuvansa myös jatkuvasti pohtimaan, onko hänen fyysinen koskemattomuutensa turvassa, vai joutuuko hän uhkailun ja häirinnän päätteeksi myös väkivallan uhriksi. Tapahtumat ovat aiheuttaneet hänelle pitkäkestoisia pelkotiloja ja ahdistusta vuosien ajan.

Asian käsittely vakuutusoikeudessa

Vakuutusoikeudelle on toimitettu Valtiokonttorin käytössä olleet asiakirjat.

Vakuutusoikeudelle on toimitettu uutena selvityksenä häikämyrkytystä koskeva ote Duodecimin Terveyskirjasto-verkkosivustolta.

Valtiokonttori on antanut lausuntonsa.

Asiassa on kuultu Koskenmäkeä Valtiokonttorin lausunnosta.

Vakuutusoikeuden ratkaisu

Valitus hylätään.

Perustelut

Rikosvahinkolain 1 §:n 1 momentin mukaan rikoksella luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle aiheutettu vahinko korvataan valtion varoista siten kuin tässä laissa säädetään.

Koskenmäki on hakenut Valtiokonttorilta rikosvahinkolain mukaisia korvauksia koskien sairaanhoitokuluja vuosilta 2017–2019 yhteensä 3 492,06 euroa, korvausta kivusta, särystä ja muusta tilapäisestä haitasta yhteensä 25 200 euroa, kärsimyskorvauksia yhteensä 39 000 euroa ja asianhoitokuluja yhteensä 5 700 euroa.

Valtiokonttori on 28.10.2024 antamallaan päätöksellä hylännyt Koskenmäen hakemat korvaukset, koska ei ole osoitettu, että hän olisi joutunut rikoksen uhriksi esittämiensä vaatimusten tai toimittamiensa rikosilmoitusten osalta. Päätöksen mukaan näyttö rikoksista on jäänyt epäselväksi, eikä rikosten tapahtumista ole esitetty luotettavaa ja riittävää näyttöä.

Vakuutusoikeus toteaa, että asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei voida luotettavasti todeta, että Koskenmäelle olisi aiheutunut rikoksella vahinkoa. Koska rikosvahinkolaki koskee vain rikoksella aiheutetun vahingon korvaamista valtion varoista, ei Koskenmäen vaatimia korvauksia voida myöntää hakemuksen mukaisesti. Siten Koskenmäen valituksessaan esittämistä seikoista ja uudesta selvityksestä huolimatta valituksenalaista Valtiokonttorin päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Rikosvahinkolaki 1 § 1 mom.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (laki oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa 18 a §).

Vakuutusoikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet vakuutusoikeuden jäsenet:

Anna Raivio, Heli-Anna Haukilahti, Kaisa Piironen

Esittelijä Kaisa Piironen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu vakuutusoikeuden
asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös

1. Jan Juhan Olavi Koskenmäki
2. Valtiokonttori

Maksutta